

Ulcerøs pododermatitt

Esther van Praag, Ph.D. - Oversettelse av Camilla Bergstrøm

Advarsel: Denne artikkelen inneholder bilder som kan virke støtende.

Pododermatitt er en hudsykdom og et muskel- og skjelettproblem som kan oppstå av flere forskjellige grunner. Voksne kaniner blir oftere rammet enn unge, og de store rasene er mer utsatt enn de små. Hovedårsaken er sår og skader som oppstår pga trykk mot fotsålen når kaninen løper over grove, røe gulv (f. eks grove tepper fliser/heller, vinyl eller gitterbunner i bur). Andre årsaker kan være dårlig hygiene i buret, og hyppig nervøs tramping i gulvet.

Genetikk kan også spille inn her. Rexkaniner har fotsåler som er dekket av kort, myk pels, som ikke gir mye beskyttelse. Angorakaniner klippes regelmessig, men pelsen under føttene må aldri fjernes. Noen kaniner er født med feil kroppsholdning. I stedet for å legge vekten på tærne (kaniner er tågjengere), legges vekten på metatarsus (mellomfoten) og hælen. Andre plasserer bakføttene feil ved å strekke dem for langt fram. I begge tilfellene utsettes hælene for et enormt press, noe som kan føre til sår, blemmer og abscesser.

E. van Praag

En belgisk kjempe som legger vekten på hælene istedenfor tærne

Alle disse årsakene kan føre til redusert blodsirkulasjon i bakbeina, og noen ganger også i frambeina.

Oksygentilførsel en fører til nekrose i vevet.

Trykksår dannes, og dette kan føre til videre sårdannelser og abscesser, ofte

fulgt av sekundære infeksjoner. Infeksjonen sprer seg til dypere vevlag og kan føre til infeksjon i lymfeknuter og ben (osteomyelitt), og generell sepsis.

På dette stadiet er tilstanden veldig smertefull, kaninen unngår å bevege seg, og blir inkontinent både for urin og avføring. Mangel av bevegelse reduserer blodsirkulasjonen i beina. Dette skaper en ond sirkel og kaninens almentilstand blir fort dårligere.

I tilfeller der selve benet er rammet, kan bånd og sener forskyves, noe som fører til permanent invaliditet.

Denne tilstanden er lett gjenkjennelig pga kaninens spesielle gange/holdning som følge av at den unngår å legge vekt på tærne, og heller går på hælene.

Symptomer

Det begynner vanligvis med hårløse flekker på fotsålene. Huden blir tykkere, betent og rød med nekrotisk vev midt i såret. Åpne sår og abscesser kan dukke opp. Med bakterieinfeksjonen kommer gjerne hvitt kremaktig puss. Hvis såret ikke behandles, vil infeksjonen spre seg dypere i vevet. Dette fører til infeksjon i lymfesystemet og ben (osteomyelitt), eller

A. van Praag

Rexkanin som lider av pododermatitt på framlabbene

generell sepsis. Kaninen er vanligvis urolig og rastløs, får nedsatt appetitt og går ned i vekt.

Kliniske tegn

De kliniske tegnene og kaninens atferd er som regel tilstrekkelig for å stille en diagnose. I tilfeller der en bakterieinfeksjon mistenkes, kan kulturprøver bekrefte tilstedeværelse av enten *Pasteurella* spp. eller *Staphylococcus aureus*. Det anbefales uansett å ta en prøve av bakteriekulturen fulgt av en sensitivitetsprøve for antibiotika.

Når pododermatitt ikke behandles, vil tilstanden utvikle seg slik:

- Fase 1: Alopeki på fotsålen pga sammenpressing av hårfolliklene i dermis (lærhuden), og fortykkelse av huden (epidermisk hyperplasi, parakeratose, eller unormal keratinisering av huden). Blødning blir ikke observert på dette stadiet.
- Fase 2: Huden er tykk og viser tegn til epidermisk hyperplasi og parakeratose. Litt blødning observeres. Hard hud/trell dannes. Kaninen lider på dette stadiet.
- Fase 3: Naken, tykk og hard hud med skorpe og parakeratose. Det er

A. van Praag

Nærbilde av Ulcerøs pododermatitt på forlabbe og bakfot på en Rex kanin.

vanskelig å få såret å gro skikkelig selv om det leges, og vanligvis dannes sår fra presset. Hyperkeratose med skorpe etterfulgt av parakeratose. Nekrotisk vev kan ses i dermis. Leging er svært vanskelig på dette stadiet.

Behandling

Behandling av pododermatitt må skje på to plan:

- Å Finne årsaken til pododermatitt. Dette krever en grundig undersøkelse og forbedring av kaninens bomiljø. Hvis kaninen er overvektig anbefales vektreduksjon og mer fysisk aktivitet.
- Å behandle sykdommen.

Det anbefales å klippe pelsen rundt sårene slik at den ikke kommer i kontakt med sårene, men allikevel er lang nok til å beskytte resten av fotsålen. Såret må desinfiseres med f. eks jod. Etterpå bør en antiseptisk salve påføres. Gode resultater er oppnådd med følgende antiseptiske produkter:

- Salsisylsyre 0,006 % (Dermisol, Pfizer)
- Mupirocin 2 % (offisielt ikke anbefalt for kaniner)
- Neomycin 2 %
- Manukahonning
- Calendula/Echinacea 5 % gel (Powervet®, Sveits)

Cephalosporin-injeksjoner har vist seg å være effektivt i behandling av abscesser som utvikles sekundært ved pododermatitt. Antibiotikabehandlingen bør pågå over lang tid, mulig for resten av livet.

Hvis kaninen har smerter bør smertestillende administreres, f. eks Meloxicam, som kan brukes over lang tid uten bivirkninger. Når smertene lindres, beveger kaninen seg automatisk mer, noe som igjen hjelper blodsirkulasjonen i foten. Blodsirkulasjonen kan også stimuleres ved massasje.

Bandasjering av føttene kan hjelpe. Man kan bruke flytende plaster, som danner en ugjennomtrengelig hinne, samtidig som huden får puste. Vanlig bandasje kan også brukes, men må skiftes ofte for å unngå infeksjoner. Kaniner er dessverre flinke til å fjerne bandasjen på egenhånd. Det er derfor av og til nødvendig å bruke et metallrør på lengde med selve foten. Metallrøret kan fylles med forskjellig fyllmateriale f. eks kork eller vatt slik at såret får være i fred, og ikke blir utsatt for press.

Ulcerøs pododermatitt er ofte vanskelig å behandle, og tilbakefall er vanlig.

Takk til...

Arie van Praag, MFIAP for bildene av pododermatitt, og til kaninen Flora for at hun var så tålmodig da bildene ble tatt.

Videre informasjon

1. Hermans K, Devriese LA, Haesebrouck F. Rabbit staphylococcosis: difficult solutions for serious problems. Vet Microbiol. 2003; 91(1):57-64.

Innholdet på denne siden må ikke kopieres eller publiseres på nytt noe annet sted.

OKTOBER 2005

